

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΛΟΥΚΑ (8/12/2013)

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (15)

**«Τον εκ του Πατρός γεννηθέντα προ πάντων των αιώνων»
Χριστός ο προϋπάρχων Θεός**

Έχοντας αναφερθεί διεξοδικά στον Ιησού Χριστό ως τέλειο Θεό και τέλειο άνθρωπο, αγαπητοί μου αδελφοί, συνεχίζουμε σήμερα την δογματική γνωριμία μαζί Του, περνώντας στην αναφορά του Συμβόλου της Πίστεως στη γέννηση του Ιησού εκ Θεού Πατρός, «προ πάντων των αιώνων»¹ Η αναφορά αυτή είναι πολύ σημαντική, καθώς αποκαλύπτει την εκ της ουσίας του Θεού προέλευση του Χριστού και έρχεται πάλι να αποστομώσει την αίρεση του Αρείου, ο οποίος θεωρούσε τον Χριστό κτίσμα του Θεού Πατρός.

Ο Μέγας Αθανάσιος, αντιμετωπίζοντας την Αρειανική κακοδοξία, επισημαίνει ότι ο Χριστός, «έχοντας ως πηγή Του τον Θεό, είναι ο Ίδιος η ζωή, μέσα στην οποία δημιουργούνται και συστήνονται τα πάντα»² Η γέννηση του Χριστού από τον Θεό Πατέρα δε συνέβη σε κάποιο σημείο του χρόνου. Ο Χριστός ανέκαθεν υπήρχε. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης είναι σαφής προς τούτο: «*Εν αρχή ήν ο Λόγος και ο Λόγος ην προς τον Θεόν και Θεός ην ο Λόγος*»³ «Η ζωή δεν υπάρχει στον Λόγο (Χριστό) ως μία πρόσκαιρη κατάσταση ή ως ένα επίκτητο δώρο, το οποίον ούτος διά μετοχής δέχεται έσωθεν, όπως συμβαίνει με την περίπτωση του ανθρώπου. Απ' εναντίας, αυτή υπήρχε εν τω Λόγω, όπως ο Λόγος (Χριστός) υπήρχε εν τω Πατρί. Ως εκ τούτου, η ζωή προϋπάρχει της προς τα έξω ενεργείας του Θεού κατά την δημιουργίαν. Ως προϋπάρχουσα δεν είναι ξένη της ουσίας της πηγής εκ της οποίας εκπηγάξει... Το γεγονός ότι η ζωή στον Χριστό «ου γέγονεν» (δε δημιουργήθηκε), αλλ' «ήν» (προϋπήρχε) φανερώνει σαφώς ότι ουδεμία χρονική διάκρισις υπάρχει μεταξύ της υπάρξεως της ζωής στον Πατέρα και της υπάρξεως της ζωής στον Υιό Λόγο, ο οποίος αποτελεί μέρος της ουσίας του Πατρός...»⁴

Ο Άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης διασαφηνίζει ότι η συγκεκριμένη δογματική διατύπωση του Συμβόλου της Πίστεως, περί του Ιησού, αποσκοπεί και προς την αντιμετώπιση της ειδωλολατρικής πίστης εκείνης της εποχής: «Εκ του Πατρός λέγει, διότι δεν είναι ο Ιησούς άλλοθεν, αλλ' εξ αυτού του ιδίου Πατρός και ουχί κατά τους πεπλανημένους και αθέους Έλληνας, εκ θεών μητέρων ή εκ γυναικών

¹ Ιωάν. 16,28, Α' Ιωάν. 1,15 και 5,1, Ιωάν 17,5 και 1,1 και 1,18, Εβρ. 1,1-2 και Παρ. 8,22-25

² Κατά Αρειανών, ΙΙΙ,1

³ Ιωάν. 1,1

⁴ Γεράσιμος – Χρυσόστομος Ζαφείρης (+), Μητροπολίτης Περιστερίου, «Θεολογία», Ιανουάριος – Μάρτιος 1984, σελ. 10-11

και Θεών, καθώς οι δαίμονες αυτά προέλεγαν εις αυτούς τους παράφρονες ειδωλολάτρες, προς αθέτησιν και αναίρεσιν του μονογενοῦς και προς ἄρνησιν της αυτού οικονομίας· ἀλλ' εκ του αεί ζώντος είναι και εκ μόνου Πατρός μόνος Υἱός»⁵

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι ο Χριστός είναι ο Προϋπάρχων Θεός και η προϋπαρξή Του επισημαίνεται σαφώς στα κείμενα της Αγίας Γραφής⁶, ενώ κατά τον Αποστολικό Πατέρα Άγιο Ιουστίνο, τον Φιλόσοφο και Μάρτυρα, «σημαίνει την ύπαρξη του Χριστού ως Θεού στο απεριόριστο διάστημα, που δεν έχει αρχή και που κλείνει με την ενανθρώπιση»⁷

Πολλοί θα πουν ότι τα παραπάνω φαντάζουν δυσνόητα (ίσως και να είναι) και ότι δε μπορεί να έχουν ρεαλιστικές και αντικειμενικές συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων μέσα στην Εκκλησία. Άλλοι μπορεί να ισχυριστούν ότι αφορούν μόνο την Ακαδημαϊκή Θεολογία και όχι την λαϊκή πνευματικότητα. Οι παραπάνω συλλογισμοί, αγαπητοί μου, είναι λανθασμένοι, καθώς πρέπει ν' αντιληφθούμε ότι τίποτα από όσα διέπουν την Ορθόδοξη Θεολογία δεν είναι άσχετο με την πνευματική μας ζωή και με τον σκοπό της σωτηρίας μας. Ας έχουμε, λοιπόν, υπόψιν μας σχετικά με την προϋπαρξή του Ιησού Χριστού προ της δημιουργίας του χρόνου, της κτίσεως και του ανθρώπου: «επειδή ακριβώς το ιδίωμα αυτό του Χριστού δεν ήταν ποτέ ανύπαρκτο, ἀλλ' ήταν πάντοτε μέσα Του, αφού ανήκε στη φύση Του, ο Κύριος, διά της ενσαρκώσεως, του Πάθους, του Σταυρού, της Αναστάσεώς Του, κατανικήσας τις διάφορες δυνάμεις της φθοράς, εισήγαγε τον άνθρωπο στον κόσμο της Θείας ζωής, της αθανασίας και της αφθαρσίας (θεώσεως), η οποία αποτελεί το κατ' εξοχήν εσχατολογικό δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο, αφενός, και αφετέρου, δεν έχει στατικό, ἀλλά δυναμικό χαρακτήρα... Ο Λόγος της ζωής (ο Χριστός), διά του Οποίου δημιουργήθηκε ο κόσμος, είναι ωσαύτως ο κατ' εξοχήν τόπος στον οποίο ενώνεται βαθύτατα η Θεία με την ανθρώπινη ζωή»⁸ ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁵ «Τα Άπαντα», τόμος Β', σελ. 128-129

⁶ Ιωάν. 16,28, Α' Ιωάν. 1,15 και 5,1, Ιωάν 17,5 και 1,1 και 1,18, Εβρ. 1,1-2 και Παρ. 8,22-25, Φιλ. 2,6-11. Κολ. 1,15-20

⁷ Δημήτριος, Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, «Χριστός ο Προϋπάρχων Θεός», σελ. 17

⁸ Γεράσιμος – Χρυσόστομος Ζαφείρης (+), Μητροπολίτης Περιστερίου, όπ.π. σελ. 12